

DRWECA

Z DODATKAMI: „OPIEKUN MŁODZIEŻY“, „NASZ PRZYJACIEL“ i „ROLNIK“

„Drwęca“ wychodzi 3 razy tygodn. we wtorek, czwartek i sobotę rano. —
Przedpłata wynosi dla abonentów miesięcznie z doręczeniem 1,30 zł.
Kwartalnie wynosi z doręczeniem 3,89 zł.
Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-linowej 15 gr.,
na stronie 3-linowej 50 gr., na 1 stronie 60 gr. — Ogłoszenia drobne: Napisowe
słowo (tłusto) 30 gr każde dalsze słowo 15 gr. Ogłoszenia zagran. 100% więcej.

Numer telefonu: Nowemiasto 8.

Druk i wydawnictwo „Drwęca“ Sp. z a. p. w Nowemimieście.

Adres telegr.: „Drwęca“ Nowemiasto-Pomorze.

ROK XIV.

NOWEMIASTO-POMORZE, WTOREK, DNIA 26 CZERWCA 1934

NR. 73

Katolickie podstawy dla zmiany ustroju.

Odezwa Rady Społecznej przy Prymasie Polski.

Społeczne zasady Kościoła.

Kościół katolicki ocenia życie społeczne i gospodarcze wyłącznie z punktu widzenia etyki, traktując je jako dziedziny działalności ludzkiej woli. Tem samym upada twierdzenie, jakoby religja była sprawą czysto prywatną, tudzież drugie, jakoby katolicyzm interesował się jedynie zjawiskami życia indywidualnego. Z drugiej strony niemniej błędne jest zdanie, jakoby Kościół miał występować ze wskazaniami w sprawie techniki życia społecznego i gospodarczego, a więc z gotowymi programami rozwiązywania poszczególnych problemów z tych dziedzin. Pius XI w enc. „Quadragesimo anno” podkreśla, że Kościół ma „prawo i obowiązek” występowania w sprawach społecznych i gospodarczych. Wyjaśniając zaś dokładniej to stanowisko, dodaje jednak, że obowiązek ten „każde mu występować nie w sprawach techniki życia społeczno-gospodarczego”, bo do tego nie ma ani środków odpowiednich ani powołania, ale w tych wszystkich sprawach, które mają związek z moralnością. Temu obowiązkowi czyni Kościół zadość, ustalając etyczne zasady, a nie szczegółowe programy życia społecznego i gospodarczego.

1. Występują różne rodzaje etyki społecznej: etyka „państwowa”, „narodowa”, „międzynarodowa”, „rasowa”, „klasowa”, zależnie od rodzaju zasady, która ma stanowić normę prawideł moralnych. Doświadczenie jednak uczy, że każda z tych norm natrafia na problemy, które się w jej świetle nie dają rozwiązać bez pogwałcenia sprawiedliwości. Tylko chrześcijańska etyka unika tych trudności, a to dlatego, że, zaczerpnięta z religji, która się wznosi ponad wszystkie stosunki ludzkie, wszystkie objawy życia zna, wszystkie potrzeby ludzkie ogarnia i wszystkie z równą sprawiedliwością traktuje. Z jej religijnej wzniosłości rodzi się powszechność, a z powszechności wypływa jej sprawiedliwość.

Katolicka etyka społeczna opiera się na uznaniu Boga, Stwórcy i Prawodawcy, który ludzkości wytknął cel i dał jej środki, które umożliwiają osiągnięcie tego celu. Zobowiązuje zaś nas do tego, byśmy — jak uczy Pius XI w enc. „Quadragesimo anno” — „w każdym naszym czynie zamierzali do naszego celu najwyższego i ostatecznego, a w każdej dziedzinie życia szukali tych celów, które im natura, a raczej Stwórca natury, Bóg, wyznaczył”. Jest zatem pewien plan boski u podstaw tego świata, a zadaniem moralności społecznej jest uznać ten plan i dążyć do jego zrealizowania. Plan ten odnosi się do człowieka, a przez niego i do całego świata wyraża ludzka natura i jej prawo.

Analiza ludzkiej natury doprowadza nas do wniosku, że człowiek jest równocześnie jednostką, mającą swój indywidualny cel i istotą społeczną, która dla swego pełnego rozwoju potrzebuje życia w zorganizowanym społeczeństwie. Nadto, że człowiek jest istotą duchową i zmysłową zarazem i że jak do życia duchowego potrzebuje duchowego pokarmu, tak do życia zmysłowego potrzebuje środków materialnych. Ustrój zatem społeczny i gospodarczy wtedy będzie zgodny z prawem natury, gdy szarmonizuje te wszystkie wymogi ludzkiej istoty.

Objawienie nie zmieniło tej naturalnej moralności społecznej, tylko ją pogłębiło i uzupełniło przez dodanie prawa miłości do sprawiedliwości naturalnej i przez powierzenie Kościołowi obowiązku strzeżenia tej moralności w stanie nieskalanym.

2. Zasadniczym prawem moralności katolickiej w życiu gospodarczym jest — zdaniem Piusa XI — to, że „dobra materialne... Stwórca przeznaczył na użytek wszystkich ludzi”, i że „temu celowi za pośrednictwem prywatnej

własności” mają służyć. Celem więc życia gospodarczego jest zaspokajanie słuszných potrzeb ludzkich przez dostarczenie społeczeństwu dóbr, prawdziwie użytecznych. Cel ten życie gospodarcze osiąga nie wtedy, gdy wszystkie dobra materialne pospołu należą do wszystkich, do społeczeństwa lub państwa, lecz gdy są uprzystępnione ludziom za pośrednictwem prywatnej własności. Własność prywatna zatem ma charakter jednostkowy (pożytek właściciela) i społeczny (zaspokojenie potrzeb ludzi wszystkich, a więc i nie posiadających własności wytwórczej oraz społeczeństwa).

Wynika stąd, że ustrój własności wówczas odpowiada wymaganiom katolickiej etyki, gdy zdobycie własności udostępnia wszystkim możliwie ludziom w miarę ich pracowitości i zapobiegliwości, a życie gospodarcze wówczas, gdy jest kierowane myślą o zaspokojeniu słuszných potrzeb wszystkich ludzi.

3. Odnośnie do życia społecznego powtarza Pius XI mistrzowskie zdanie św. Tomasza, że ustrój społeczny winien być „jednością, powstałą z dobrego złożenia wielości”. Z tą zasadą nie godzi się zarówno jedność, nie uznająca żadnych składowych elementów ustroju, jak i wielość, która nie daje obrazu jedności. Naturalnym zaś ustrojem społecznym będzie takie społeczeństwo w którym istnieje i w myśl sformułowanej przez Papieża zasady „pomocniczości” współdziałają z sobą odpowiednie naturze ludzkiej pośrednie czony społeczne.

Pobyt premiera Prystora na Litwie.

Kowno, 20. 6. B. premier płk. Prystor w dniu dzisiejszym złożył wizytę przedstawicielom społeczeństwa polskiego, a następnie złożył oficjalną wizytę min. spr. wewn., płk. Rustejkisowi, któremu podziękował za przychylnie załatwienie sprawy przyjazdu na Litwę i zezwolenia na przejazd granicy samochodem. Inym przedstawicielom rządu p. premier Prystor wizyt nie składał.

W dniu dzisiejszym b. premier Prystor udzielił również wywiadu dziennikarzom litewskim, którym oświadczył, że pobyt jego na Litwie ma charakter prywatny i obecnie udaje się na prowincję dla odwiedzenia krewnych.

Wyjazd z Kowna b. premiera Prystora z Polski komentowany jest żywo w kołach politycznych Łotwy. Pomimo oświadczenia, udzielonego prasie litewskiej, iż wizyta jego ma charakter wyłącznie prywatny, w ryskich kołach politycznych zwracają uwagę na analogię z wizytą hr. Zubowa w Polsce, który również bawił w Polsce w charakterze prywatnym, nie przeszkodziło mu to jednak przeprowadzić rozmów politycznych z ramienia rządu litewskiego.

Jak twierdzą, rząd litewski zgodził się wówczas na rozpoczęcie pertraktacji z Polską, lecz na specjalnych warunkach, które Polska odrzuciła.

Pułk. Prystor na uroczystości ku czci poległych żołnierzy litewskich.

Królewiec, 22. 6. Z Kowna donoszą: Wczoraj wieczorem były premier Prystor był obecny na uroczystości wieczornej za poległych, która odbyła się w ogrodzie muzeum wojennego. Dziś rano premier Prystor udał się autem na przejażdżkę w okolicę Czekiszek nad Dubisą.

Przyjazd zrobił w Kownie bardzo duże wrażenie.

Wiadomość o przyjeździe byłego premiera Prystora na Litwę zrobił w Kownie bardzo duże wrażenie i stanowił przedmiot ożywionych rozmów i komentarzy. Pisma kowieńskie zamieściły dłuższe wzmianki o przyjeździe premiera Prystora. „Lietuvos Zinios” pisze: Przyjazd premiera Prystora nosi podobno charakter prywatny. Jest on poraz pierwszy na Litwie niepodległej, z którą chce się zapoznać. Będzie on tu przebywał do końca tygodnia. Premier Prystor narazie odmówił przyjęcia dziennikarzy.

Zydzi są zadowoleni z uderzeń, spadających na głowy ich najciekleszych wrogów.

Zydowski „Nasz Przegląd” z dnia 20 bm. w artykule „Na Przełomie” pisze:

— Zdecydowane zarządzenia władzy państwowej skierowane są wedle wyraźnego oświadczenia premiera Kozłowskiego przeciwko wszystkim jednostkom, zagrażającym bezpieczeństwu publicznemu „bez względu na ich przynależność partyjną, wyznanie lub narodowość”. Należy się tedy domyśleć, że zamierzana akcja będzie się odznaczała wielostronnością kierunków.

Prasa rządowa, powołana do interpretowania tak wyjątkowych zarządzeń, podkreśla z naciskiem, że śp. minister Pieracki był zwolennikiem normalnej, a nawet łagodnej metody działania, która wszakże zawiodła. —

A wreszcie artykuł kończy się tak: „Nie popadniemy przeto w krótkowzroczność, gdy wypadnie nam ocenić celowość uderzeń, spadających na głowy najciekleszych naszych wrogów. —”

Innymi słowy, Żydzi wyrażają swoje uznanie i radość z powodu „celowości uderzeń, spadających na głowy najciekleszych wrogów”.

To uznanie i radość godna jest zapamiętania — i bardzo, a bardzo znamienna.

Największy entuzjasta obozów izolacyjnych.

Największy dotychczas entuzjasta obozów izolacyjnych jest p. Menkes-Merwin z „Expressu Por.”, przechrzta, szczujący wprost z pianą na ustach, wyłącznie na obóz narodowy, o jak najostrejsze stosowanie w stosunku do niego obozów izolacyjnych.

Rozporządzenie wykonawcze w sprawie obozów izolacyjnych.

Warszawa. W ciągu bieżącego tygodnia sfery polityczne spodziewają się ukazania rozporządzenia wykonawczego do dekretu o ustanowieniu miejsc i olacyjnych.

Pan premier Kozłowski u ks. kardynała Kakowskiego.

Warszawa, 23. 6. P. prezes Rady Ministrów prof. dr. Leon Kozłowski złożył wizytę J. E. ks. kardynałowi Kakowskiemu, aby podziękować mu osobiście za kondolencję i udział w pogrzebie, jak również, aby wyrazić podziękowanie swoje i rządu dla ks. biskupa oraz duchowieństwa, które tak licznie wzięło udział w żałobie po tragicznym zgonie śp. ministra Br. Pierackiego.

Ks. prob. św. Krzyża zrzeka się.

Do Sekretariatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przybył 22 bm. proboszcz parafji św. Krzyża ks. Lorek, który oświadczył, że zrzeka się zwrotu kosztów za nabożeństwo, odprawione za duszę śp. ministra Pierackiego.

Wybór zaopatrzenia emerytalnego.

Warszawa. W „Dzienniku Ustaw” ogłoszone zostało zapowiedziane już od dłuższego czasu rozporządzenie Prezydenta Rzplitej w sprawie wyboru zaopatrzenia emerytalnego przez tych funkcjonariuszy państwowych i zawodowych wojskowych, którzy w dniu 1 lipca rb. pozostawali w służbie i posiadali w dn. 31 stycznia conajmniej 15 lat, zaliczonych do wysługi emerytury.

Otrzymują oni prawo wyboru bądź zaopatrzenia emerytalnego na podstawie nowej ustawy uposażeniowej bądź też takiego, jakie otrzymywaliby, gdyby przeszli na emeryturę od 1 lutego rb. To samo prawo posiadają wdowy i sieroty, o ile ich mąż lub ojciec zmarł w czynnej służbie lub przed uprawnieniem się orzeczenia o przyznaniu i wymiarze emerytury. Prawo wyboru służy w ciągu dni 30 od doręczenia orzeczenia o wymiarze emerytury i dokonany wybór nie może być odwołany.

